

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ చతుర్థః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుర్థః సర్గః ॥

శ్వో రామాభిషేకం నిశ్చిత్త్య రాజ్ఞా సుమంత్రం ప్రేష్య తేన సమానీతం
శ్రీరామం ప్రతి కించిదావశ్యకం నివేద్య తస్య స్వగృహే ప్రస్థాపనం
శ్రీరామేణ కౌసల్యాభవనం గత్వా మాతరం ప్రతి స్వాభిషేకవృత్తస్య
సూచనం మాతురాశిషం ప్రాప్య లక్ష్మణేన సహ ప్రేమపూర్వకం
వార్తాలాపం కృత్వా స్వకీయే భవనే తస్య గమనం

గతేష్వథ నృపో భూయః పారేషు సహ మంత్రిభిః |

మంత్రయిత్వా తతశ్చక్రే నిశ్చయజ్ఞః స నిశ్చయం || 2.4.1 ||

శ్వ ఏవ పుష్యో భవితా శ్వోఽభిషేచ్యస్తు మే సుతః |

రామో రాజీవపత్రాక్షో యువరాజ ఇతి ప్రభుః || 2.4.2 ||

అథాంతర్గృహమావిశ్య రాజా దశరథస్తదా |

సూతమామంత్రయామాస రామం పునరిహానయ || 2.4.3 ||

ప్రతిగృహ్య తు తద్వాక్యం సూతః పునరుపాయయౌ |

రామస్య భవనం శీఘ్రం రామమానయితుం పునః || 2.4.4 ||

ద్వాఃస్థైరావేదితం తస్య రామాయాగమనం పునః |

శ్రుత్వైవ చాపి రామంతం ప్రాప్తం శంకాన్వితోఽభవత్ || 2.4.5 ||

ప్రవేశ్య చైనం త్వరితో రామో వచనమబ్రవీత్ |

యదాగమనకృత్యం తే భూయస్తద్బ్రూహ్యశేషతః || 2.4.6 ||

తమువాచ తతః సూతో రాజా త్వాం ద్రష్టుమిచ్ఛతి |
శ్రుత్వా ప్రమాణం తత్ర త్వం గమనాయేతరాయ వా || 2.4.7 ||

ఇతి సూతవచః శ్రుత్వా రామోఽపి త్వరయాన్వితః |
ప్రయయౌ రాజభవనం పునద్రష్టుం నరేశ్వరం || 2.4.8 ||

తం శ్రుత్వా సమనుప్రాప్తం రామం దశరథో నృపః |
ప్రవేశయామాస గృహం వివక్షుః ప్రియముత్తమం || 2.4.9 ||

ప్రవిశన్నేవ చ శ్రీమాన్ రాఘవో భవనం పితుః |
దదర్శ పితరం దూరాత్ ప్రణిపత్య కృతాంజలిః || 2.4.10 ||

ప్రణమంతం తముత్థాప్య సంపరిష్వజ్య భూమిపః |
ప్రదిశ్య చాసనం చాస్మై రామం చ పునరబ్రవీత్ || 2.4.11 ||

రామ వృద్ధోఽస్మి దీర్ఘాయుర్భుక్తా భోగా యథేష్పితాః |
అన్నవద్భిః క్రతుశతైర్యథేష్టం భూరిదక్షిణైః || 2.4.12 ||

జాతమిష్టమపత్యం మే త్వమద్యానుపమం భువి |
దత్తమిష్టమధీతం చ మయా పురుషసత్తమ || 2.4.13 ||

అనుభూతాని చేష్టాని మయా వీర సుఖాన్యపి |
దేవర్షిపితృవిప్రాణామన్యణోఽస్మి తథాఽఽత్మనః || 2.4.14 ||

న కించిన్మమ కర్తవ్యం తవాన్యత్రాభిషేచనాత్ |
అతో యత్త్వామహం బ్రూయాం తన్నే త్వం కర్తుమర్హసి || 2.4.15 ||

అద్య ప్రకృతయః సర్వాస్తాన్వామిచ్ఛంతి నరాధిపం |
అతస్తాన్వం యువరాజానమభిషేక్ష్యామి పుత్రక || 2.4.16 ||

అపి చాద్యాశుభాన్ రామ స్వప్నాన్ పశ్యామి రాఘవ |
సన్నిర్వాతా దివోల్కాశ్చ పతంతి హి మహాస్వనాః || 2.4.17 ||

అవష్టభం చ మే రామ నక్షత్రం దారుణగ్రహైః |
ఆవేదయంతి దైవజ్ఞాః సూర్యాంగారకరాహుభిః || 2.4.18 ||

ప్రాయేణ చ నిమిత్తానామీదృశానాం సముద్భవే |
రాజా హి మృత్యుమాప్నోతి ఘోరాం చాపదమృచ్ఛతి || 2.4.19 ||

తద్ యావదేవ మే చేతో న విముహ్యతి రాఘవ |
తావదేవాభిషించస్వ చలా హి ప్రాణినాం మతిః || 2.4.20 ||

అద్య చంద్రోఽభ్యుపగమత్ పుష్యాత్ పూర్వం పునర్వసుం |
శ్వః పుష్యయోగం నియతం వక్ష్యంతే దైవచింతకాః || 2.4.21 ||

తత్ర పుష్యేఽభిషించస్వ మనస్త్వరయతీవ మాం |
శ్వస్తాహమభిషేక్ష్వామి యౌవరాజ్యే పరంతప || 2.4.22 ||

తస్మాత్ త్వయాద్యప్రభృతి నిశేయం నియతాత్మనా |
సహ వధోపవస్తవ్యా దర్భప్రస్తరశాయినా || 2.4.23 ||

సుహృదశ్చాప్రమత్తాస్తాం రక్షంత్యద్య సమంతతః |
భవంతి బహువిఘ్నాని కార్యాణ్యేవంవిధాని హి || 2.4.24 ||

విప్రోషితశ్చ భరతో యావదేవ పురాదితః |
తావదేవాభిషేకస్తే ప్రాప్తకాలో మతో మమ || 2.4.25 ||

కామం ఖలు సతాం వృత్తే భ్రాతా తే భరతః స్థితః |
జ్యేష్ఠానువర్తీ ధర్మాత్మా సానుక్రోశో జితేంద్రియః || 2.4.26 ||

కిం ను చిత్తం మనుష్యాణామనిత్యమితి మే మతం |
సతాం చ ధర్మనిత్యానాం కృతశోభి చ రాఘవ || 2.4.27 ||

ఇత్యుక్తః సోఽభ్యనుజ్ఞాతః శ్వోభావిన్యభిషేచనే |
వ్రజేతి రామః పితరమభివాద్యాభ్యయాద్ గృహం || 2.4.28 ||

ప్రవిశ్య చాత్మనో వేశ్య రాజ్ఞాఽఽదిష్టేఽభిషేచనే |
తత్క్షణాదేవ నిష్క్రమ్య మాతురంతఃపురం యయౌ || 2.4.29 ||

తత్ర తాం ప్రవణామేవ మాతరం క్షౌమవాసినీం |
వాగ్యతాం దేవతాగారే దదర్శాయాచతీం శ్రియం || 2.4.30 ||

ప్రాగేవ చాగతా తత్ర సుమిత్రా లక్ష్మణస్తథా |
సీతా చానయితా శ్రుత్వా ప్రియం రామాభిషేచనం || 2.4.31 ||

తస్మిన్ కాలేఽపి కౌసల్యా తస్థావామీలితేక్షణా |
సుమిత్రయాన్వాస్యమానా సీతయా లక్ష్మణేన చ || 2.4.32 ||

శ్రుత్వా పుష్యే చ పుత్రస్య యౌవరాజ్యేఽభిషేచనం |
ప్రాణాయామేన పురుషం ధ్యాయమానా జనార్దనం || 2.4.33 ||

తథా సనియమామేవ సోఽభిగమ్యాభివాద్య చ |
ఉవాచ వచనం రామో హర్షయంస్తామిదం వరం || 2.4.34 ||

అంబ పిత్రా నియుక్తోఽస్మి ప్రజాపాలనకర్మణి |
భవితా శ్వోఽభిషేకో మే యథా మే శాసనం పితుః || 2.4.35 ||

సీతయాప్యపవస్తవ్యా రజనీయం మయా సహ |
ఏవముక్తముపాధ్యాయైః స హి మాముక్తవాన్ పితా || 2.4.36 ||

యాని యాన్యత్ర యోగ్యాని శ్వోభావిన్యభిషేచనే |
తాని మే మంగలాన్యద్య వైదేహ్యశ్చైవ కారయ || 2.4.37 ||

ఏతచ్ఛ్రుత్వా తు కౌసల్యా చిరకాలాభికాంక్షితం |
హర్షబాష్పాకులం వాక్యమిదం రామమభాషత || 2.4.38 ||

వత్స రామ చిరం జీవ హతాస్తే పరిపంథినః |
జ్ఞాతీన్ మే త్వం శ్రియా యుక్తః సుమిత్రాయాశ్చ నందయ || 2.4.39 ||

కల్యాణే బత నక్షత్రే మయా జాతోఽసి పుత్రక |
యేన త్వయా దశరథో గుణైరారాధితః పితా || 2.4.40 ||

అమోఘం బత మే క్షాంతం పురుషే పుష్కరేక్షణే |
యేయమిక్ష్వాకురాజశ్రీః పుత్ర త్వాం సంశ్రయిష్యతి || 2.4.41 ||

ఇత్యేవముక్తో మాత్రా తు రామో భ్రాతరమబ్రవీత్ |
ప్రాంజలిం ప్రహ్వమాసీనమభివీక్ష్య స్మయన్నివ || 2.4.42 ||

లక్ష్మణేమాం మయా సార్థం ప్రశాధి త్వం వసుంధరాం |
ద్వితీయం మేఽంతరాత్మానం త్వామియం శ్రీరుపస్థితా || 2.4.43 ||

సౌమిత్రే భుంక్ష్య భోగాంస్త్వమిష్టాన్ రాజ్యఫలాని చ |
జీవితం చాపి రాజ్యం చ త్వదర్థమభికామయే || 2.4.44 ||

ఇత్యుక్త్వా లక్ష్మణం రామో మాతరావభివాద్య చ |
అభ్యనుజ్ఞాప్య సీతాం చ యయౌ స్వం చ నివేశనం || 2.4.45 ||

|| ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే చతుర్థః సర్గః ||